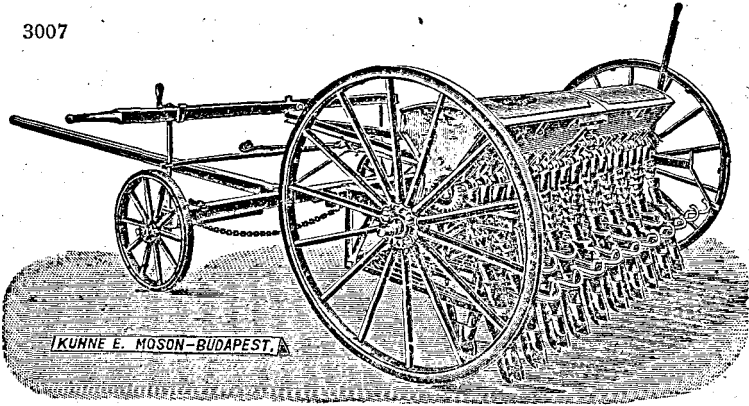

3007

Tarlóhántásra: ◆

négyvasu ekéket, hat- és nyolcvasu kultivátorokat, továbbá elsőrendű egy- és többvasu ekéket, különféle boronákat, hirneves „Mosoni Drill” és „Vera II” sorvetőgépeket, sorbatrágyázó „Royal Drill” kombinált vetőgépeket, láncos műtrágya-szorókat,

rostákat, szüretelő eszközöket stb. szállít:

„KUHNE”

MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR

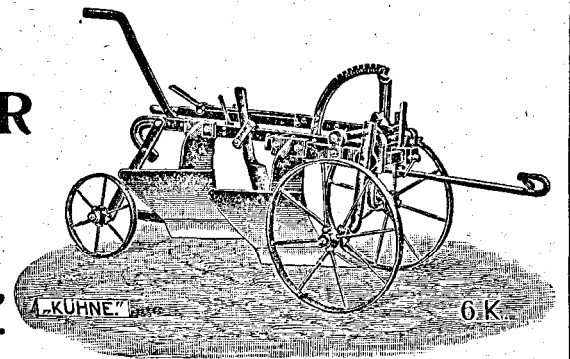
RÉSZV.-TÁRS.

Főraktár: Budapest.

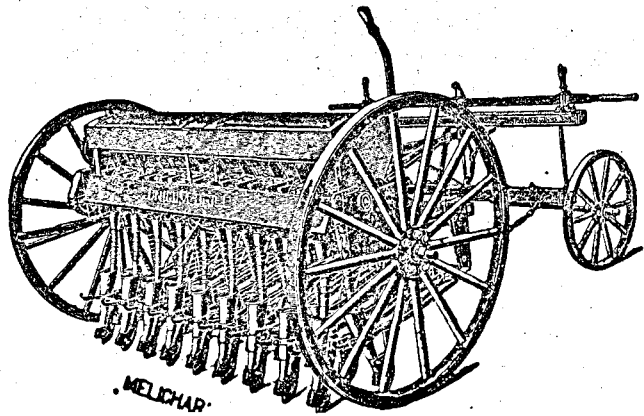
Fiókraktárak:

Debrecen, Temesvár,
Kaposvár, Szabadka.

◆
MOSONBAN.

IMPERATOR

műtrágyaszóróval egyesített sorbavető- és sorbatrágyázó egyetemes vetőgépeink értékes előnyei a jelenlegi viszonyok mellett különösen fontosak. Az e géppel elérhető:

egyenletes vetés,

valamint a **műtrágya sorbavetése** a vetőmag és műtrágya nagyfoku megtakarítását eredményezik.

EREDETI

MELICHAR „UNIKUM DRILL”

sorvetőgépeink szerkezeti egyszerűségükben rejlő tökéletességüknel és jó munkateljesítményüknel fogva világhírnévre tettek szert.

Óvakodjunk utánzatoktól!

Bächer Rudolf – Melichar Ferencz

Magyarországi
vezérképviseelő:

Szücs Zsigmond Budapest, VI., Teréz-körut 26. sz.

Név és védjegy
törvényes
szabadalom

Patkánin

patkányirtó szer

Reitter Oszkár nagybecskereki főkapitánynak teljesen biztos hatású találmánya (nem mérge) emberre és állatra cseppet sem veszélyes. 1 doboz ára 2 korona, mely elegendő körülbelül 120 patkány kiirtásához. Ismertető leírást, melyben le van írva, hogy különféle nagyságú gazdasághoz hány doboz szükséges a teljes kiirtáshoz — kérésre ingyen küld Reitter Oszkár főkapitány, Patkánin gyáranak vezetősége Nagybecskereken.

Tökéletes biztos eredményről jótállás.

3173

Tökéletes biztos eredményről jótállás.

KOLOZSVÁRI

TAKARÉKPÉNZTAR és HITELBANK Részvénytársaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám.

□□□

3006

Alapjai: 3 millió 347,000 korona.

Elfogad: takarékbetéteket legelőnyösebb kamatoztatás mellett

és azokat a moratórium korlátozó határozmányaitól eltekintve

bármikor azonnal visszafizeti,

miáltal módot óhajt nyújtani a közönségnek, hogy pénzfelteslegeit a háboru tartama alatt is biztos helyen elhelyezhessen.

Uj intézeti székházában külön e célra épített pánccsalmában

tűz- és betörésmentes rekeszeket

és értékeket tartalmazó ládák részére

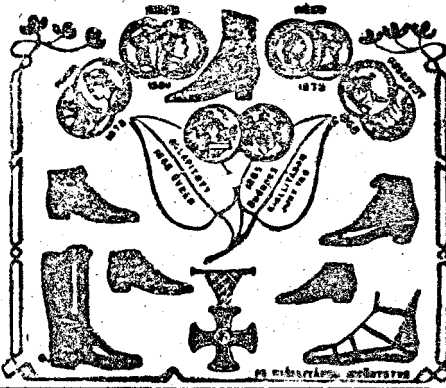
tresort tart a közönség rendelkezésére.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁR, SZENTEGYHÁZ-UTCZA 3. SZ.

Fölhívja a n. é. közönség figyelmét előnyösen ismert, elsőrangú műhelyében a legjobb anyagból, legújabb divatszerint készült közkeveltségű **férfi és női cipőraktárára**

3008

Megrendelés után készít amerikai és francia vagy bármely tetszés szerinti fazonu cipőket, a legkényesebb igényeknek is megfelelő kivitelben: — Vidéki megrendelések pontosan és gyors kivitelben mérték után, de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő-peküldésével eszközöltetnek. — Kiváló tisztelettel: Matutsek József.

Veszünk következő árukat:

**Szénát,
Szalmát**

bármely mennyiségben legjobb árban értékesítünk.

Veszünk továbbá:

gyapjút, csert, gubacsot, tüzfát, bárány- és birkabőröket, állatokat, mézet, bort, almát és minden egyéb gazdasági terméket.

Mezőgazdasági Értékesítő Vállalat

Budapest, Üllői-ut 55 szám.

3209

**Hirdetések
felvételnek
a kiadó-
hivatalban.**

Csemeték eladása.

A kolozsvári gazdasági akadémia kertészetéből a folyó év őszén, valamint a jövő év tavaszán a legkiválóbb fajtákból való, pontosan megnevezett gyümölcs-csemeték, gyümölcsstermő bokrok, diszfák, diszcserjék és füzdugványok kerülnek eladásra.

Előjegyzések folyó évi szeptember hó 15-ig a gazdasági akadémia igazgatóságához intézendők. E határidőn túl a földművelésügyi miniszterium intézkedik a csemeték eladása iránt.

3212

Gazdasági akadémiai igazgatóság.

PETREUS L. UTÓDA LŐRINCZ

KITÜNTETETT OKLEVELES MÉRLEGKÉSZÍTŐ, ÉPÜLET- ÉS MŰLAKATOS, VAS- ÉS RÉZBUTORGYÁRTÓ.

KOLOZSVÁR,
HOSSZU-UTCA 26. SZ.

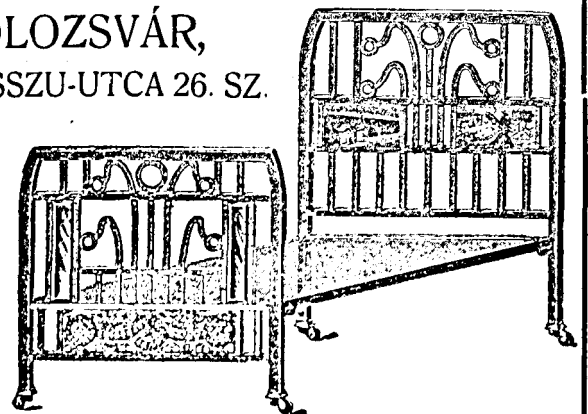
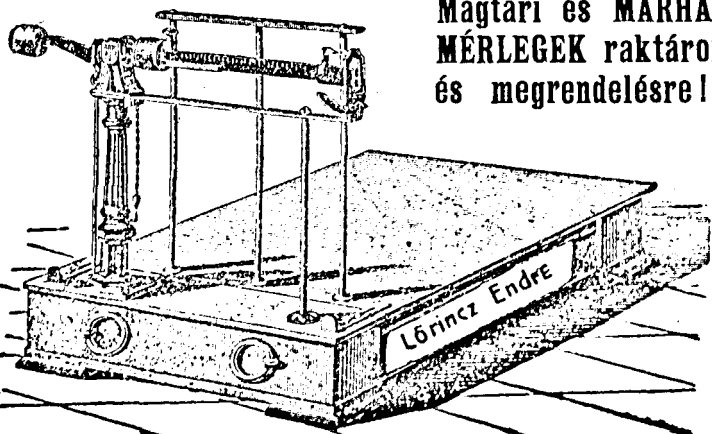
3111

Magtári és MARHAMÉRLEGEK raktáron és megrendelésre!!

ELVÁLLAL:

Vas és fémből előállítható szakmájába vágó minden munkát. Kórházak, szállodák, gazdaságok, istállók, tehenészetek stb. fa, vagy fémbutorral való berendezését. Folyósó, lépcső és sirrácok készítését. Gazdasági és kerti kerítéseket Kerti butorokat és sátrakat. Réz- és vaságyakat és butorokat, stb.

MAGTÁRI ÉS MARHAMÉRLEGEI MINDEN MÁSNÁL JOBBAK ÉS OLCSÓBBAK

Költségvetéseket és rajzokat kívánatra díjtalanul
Pontos időre szállítás! Szolid és versenyképes árak!
Szakszerű tökéletes munka!

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJEBLENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVAR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
◇ A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ◇

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Az állattenyésztés védelme	273
Zsombolyázás. Gáspár József	273
Tárca	274
Kormányintézkedések	274
Vegyes közlemények	275
Hirdetések.	

Az állattenyésztés védelme.

A magyar földmivelő társadalom már régen rájött arra, hogy állattenyésztés nélkül nem lehet okszerűen gazdálkodni, az egész gazdálkodásunknak gerince az állattenyésztés. Ha a gerinc megrokkban, pusztulás fenyegeti az egész szervezetet. Ha a magyar állattenyésztés visszaesik, veszedelembé sodródik egész mezőgazdaságunk. Állattenyésztésünket védelmeztük az évtizedes vámpolitika harcokban, tenyészállatainkat óvtuk a keleti járványoktól a balkáni behozatallal szemben, ennek köszönhetjük, tagadhatlan haladásunkat a mezőgazdaság terén. Csak önmagunkhoz maradtunk következetesek, ha a háborus viszonyok között sem feledkezünk meg arról, hogy életképes állattenyésztés nélkül nincs virágzó mezőgazdaság.

Önámítás volna nyugodtan szemlélni azt a pusztítást, amely most végbe megy a tenyészállatok körül. Vágóvásárra kerül a zsellér, meg a béres egyetlen tehene is, mert a marháért egész kis vagyont lehet kapni, tejet pedig a kecske is ad annyit, a mennyi a falusi családnak kell. Sok gazda meg úgy gondolkodik, hogy most igen nagy ára van a marhának, hát eladja a tenyészanyag jó részét is majd vesz helyette a háboru után, amikor olcsóbb lesz. Így kerül a tenyészállomány nagy része is a vágóhidra, mert a közvetítő marhakereskedelem gondoskodik róla, hogy a rendkívüli árakkal elszédítse azokat a kiscgazdákat, akik csak a mára gondolnak. A tenyészanyag pusztítás aggodalmakra ad okot. A hivatott tényezők tették már ez ellen lépéseket, de a veszedelem sokkal nagyobb, semhogy a korlátok — minők a hushagyó napok s a borjuvágási tilalom — elégségesek lennének a veszedelem elhárítására. Mutatja ennek a nagyságát a Nyit-ravármegyei Gazdasági Egyesület határozata, amely nyíltan állást foglal a tenyészállatpusztítás ellen s további korlátokat kér a hivatalos tényezőktől az állattenyésztés védelmére.

De maguknak a gazdáknak is át kell látniok, hogy a tenyészállatok okatlan áruba bocsátása saját vesztükre megy. Ha az egyes kiscgazda nem bírja ezt ellátni, a községi gazdasági bizottságoknak kell felvilágosítani az állattartó gazdákat, hogy ne adjanak túl a tenyészállatokon. Igaz ugyanis, hogy most igen nagy ára van a marhának, de téved az, aki a háboru befejezésére számít s arra gondol, hogy a

háboru után olcsóbban vesz helyette. A ló ára leszáll a háboru után, mert a hadseregtől száz meg százezer ló szabadul fel, de a marha árának a csökkenésére nem lehet számítani. Kérdés, sőt valószínű, hogy még drágábban kell beszerezni a marhát a most eladottak helyett.

Ami pedig az egész országot illeti, most nem lehet arra számítani, hogy majd Svájcból hoznak be tenyészállatokat, mert Svájc nem fog adni a háboru után. Magunkra vagyunk utalva és saját határainkon belől kell majd gondoskodni az állatállomány helyreállításáról. Ez pedig igen nagy feladat, melynek sikerét a mostani tenyészállatpusztítás nagyban veszélyezteti.

Végül semmi sem helytelenebb, mint a háboru gyors befejezésében bizakodni. A háboru még sokáig eltarthat, még talán esztendeig sem lesz békekötés, míg municióval és pénzzel bírjuk, viszont a marhaállomány nem kifogyhatatlan s nem szabad bekövetkezni annak, hogy majd állattal nem bírjuk a háborut.

Zsombolyázás.

Az augusztus havi tartós és kiadó esőzések úgy a természetes, mint a mesterséges kaszálókat olyan buja fejlődésbe hozták, hogy a sarju termés az egész vonalon nagyobb mutatkozik, mint a szénatermés volt. Ennek a különben kedvező jelenségnek nyomában felvetődik mindjárt a kérdés, hogy miképpen konzerváljuk a szép sarjutermet és a más időszaki letarolásra kerülő takarmányt, hogy azokat a téli takarmányozásra használhassuk fel. A felvetett kérdésre neheztük a feleletadást: a jelenlegi nagy munkáskéz hiány és az időjárásnak — a jelek úgy mutatják — a szárítás idejére is kiterjedhető esős jellege. Ez a két akadály együttesen, de külön-külön is utját vágja annak, hogy az idén az egész sarjutermet „zölden”, azaz esőverés nélkül megszáritani, tehát belőle „zöldsarjut” készíteni lehessen. A szárítás elé gördülő akadályok miatt tehát a takarmányeltartásnak más módját kell keresnünk, melyet a fenálló nehézségek mellett is keresztül vihetünk; egyik ilyen mód — a zsombolyázás.

Amikor azonban a zsombolyázást ajánlatba hozzuk, szükségesnek tartjuk előre bocsátani, hogy amíg a „zöldszéna” — jelen esetben — a „zöldsarju” tápláló alkotórészeit majdnem teljesen megtartja s emészthetőségében is kevés marad mögötte annak, melyet zöld állapotában birt: addig a zsombolyázott takarmány tápláló alkotórészeinek legkevesebb egynegyed, átlagban pedig egyharmad részét elveszíti. A megmaradott kétharmad rész ugyan valamit nyer emészthetőségében, de az korántsem ellensúlyozhatja a mennyiségben történt nagy veszteséget. A zsombolyázást tehát csak szük-

ségből — kényszerhelyzetben — ajánlhatjuk, a midőn két rossz közül a kevésbé rosszat kell választanunk. Miért is erre a célra csak az olyan takarmányféléket tanácsos felhasználni, amelyeknek egyáltalában nem áll módunkban a kiszáritása, minők: a lóhere, köles, csalamádé, répalevél, répafej és a tengeriszár.

Hogy a zsombolyázást jól végezhesük, szem előtt kell tartanunk minden erre vonatkozó munkálatoknál a célt, melyet elérni akarunk. A cél pedig a takarmányeltartás ennél a módjánál az elromlás megakadályozása azáltal, hogy első sorban *kiszorítjuk a levegőt* a takarmány közül, azután pedig *megakadályozzuk*, hogy újra *közéje juthasson*. Betöltendő ezt a célt, a lekaszált takarmányt azonnal, tehát minden fonnyasztás nélkül, sőt egyik-másik jó, ha harmatosan összegyűjtjük, szekerre emeljük és kazalba rakjuk. A nedvesség bősége szükséges azért, hogy legyen ebből elég készlete a takarmánynak arra, hogy az egyes szálak között támadt hézagokat, melyek a leggyakrabban végzett összerakásnál is keletkeznek, a nyomás által kimerített vízzel megtölthessük. Mert, ha a kazalban olyan kis hézagok keletkeznek, melyeknek megtöltésére a takarmányból kiszorított víz nem elégséges, de nyomban kiféskeli magát a penész s más gomba élődsi, melyek ezután megvetik alapját a takarmány gyors elromlásának.

A kazalt úgy, mint a trágyát, szokásos négyesögbe rakjuk, a munkát pedig több napra terjesszük ki, hogy már rakás közben a kazal leülepedése megtörténhessen. Ezt kell tennünk ezért, mivel a leülepedett kazalra úgy a nyers takarmánynak, mint a munka befejezésével, a megterhelésre szánt földnek felhányása kevesebb kézi munkaerőt igényel.

Az összerakott takarmányból a levegő kiszorítása és távoltartására irányuló törekvést, alant a föld, melyre a kazal rakva lett, fent szintén a föld, melylyel megterhelhetett, teljes mértékben szolgálja. Annál nagyobb kívánni való marad a kazal négy oldala körül, hol a levegő közvetlen érintkezik a takarmánnyal, minek következtében az oldalokon 10—20 cm. szélességre is kiszokott terjedni a penészesedés s ennek nyomában az elromlás. Ezen a bajon segitendő kísérletezés történt azzal, hogy az oldalokat takarmányozásra nem használható szalmával rakták ki. A kísérlet azonban megfelelő eredménnyel nem járt, mivel a száraz szalmát és a nyers takarmányt úgy összekapcsolva kazalozni, hogy a szalma a levegőt teljesen elzáró tömött falat alkosson — nem keresztül vihető. Kevesebb erre irányuló munkával, de nagyobb eredménnyel járt az oldaloknak körülvágása olyan vastagságban, ameddig rendszeren penészedni szokott. Hogy a kazal oldalainak körülvágását könnyebben végezhesük, de leginkább pedig azért, hogy a levegőnek a kazalba hatolását nagyobb biztonsággal akadá-

A nagy munkáshiányra való tekintettel szerezzük be a „Sidedelivery” kombinált rendsorgyűjtő és szénaforgató gépet. Használható: 1., mint a rendsorokat oldalt lerakó **rendsorgyűjtő**, 2., mint a rendsorokat önmagukban egyuttal meg is forgató **rendsorforgató**, 3., mint **szénaforgatógép** és 4., mint **rakáskészítőgép**.
Legelőnyösebben beszerezhető a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél
(Budapest, V. Alkotmány-utca 29. szám.) 3002

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsónadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálóingek és kabátok. Fiu- és leánykafehérmű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf utódai

fehérmű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRT, Deák Ferenc-utca 3. szám.
 Telefonszám 567.

Mátrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyszak-szerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságu szalon ebédítő és futószőnyeg gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára.

lyozzuk meg, — a kazal tetejére, mielőtt arra a földelést megkezdendők, egy deszkából készített olyan keretet helyezünk el, amilyent a meleg-ágyak készítésénél szoktunk használni. A keret méreteinek olyannak kell lenni, hogy az ne fedje teljesen a kazal mind a négy oldalát, hanem az oldalak széleitől legalább 10—20 cm.-rel beljebb foglaljon helyet. A keresztnek ilyen módon történt elhelyezése után megkezdjük a földelést s annyi földet hányunk fel, hogy a föld a keresztnek színültig megtöltése után, fekvő háromszögű hasáb, vagy gula alakban felhalmozható lehessen. A földelés után 1—2 napot várunk, míg teljesen leülepedik a kazal, mely, ha megtörtént, hozzá látunk mind a négy oldalán a kereten kívül eső takarmány levágásához. A levágáshoz egy kinyújtott kaszát vagy szénavágót használunk. Mondanunk sem kell, hogy a vágást függélyesen ejtsük meg, mivel a lejtőre metszett oldalon az eső és hólé könnyen utat talál a kazalba. A levágásból kikerülő takarmányt, minthogy az akkor még teljesen egészséges, más zombolyás kazalon, vagy azonnali takarmányozásra használhatjuk fel.

Körülvágása után a kazal oldalainak, még két munkát kell végezni, hogy azt mondhassuk — zombolyázással készen vagyunk. Az egyik a kazal körül árkolása, azért, hogy az oldalakon és fenéken átszivárgó fölösleges nedves-séget elvezessük. A másik a terhelő föld leülepedése után támadt hézagoknak naponkint betömése újra felhányt földdel. Ez az utóbbi munka körülbelül egy hétig szokott tartani.

Két hónapra a leülepedés után a kazal kívül s a takarmányozásra teljesen elkészül;

ezután tehát beindíthatjuk a takarmányozását s megromlás nélkül egy évig használhatjuk erre a célra.

Gáspár József.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

A m. kir. földmivelésügyi miniszternek 1915. évi 91300. sz. rendelete a gabona és liszt szállítására szánt textilose zsákoknak ismertető jelzéssel való kötelező ellátása tárgyában.

Az 1895. évi XLVI. t.-c. 1. §-ának 2. bekezdésében nyert felhatalmazásom alapján a m. kir. belügyi és kereskedelemügyi miniszter urakkal egyetértőleg a következőket rendelem:

1. §. A papirfonalból előállított textilose és eféle anyagokat tartalmazó zsákok (u. n. textilose- vagy textilit-zsákok), amelyek méreteik és minőségüknél fogva gabona és liszt szállítására alkalmasak vagy ily anyagok szállítására vannak szánva, a forgalombahozatal előtt legalább 6 cm széles, a zsák középvonalán mindkét oldalon hosszban futó vörösszínű, vízzel le nem mosható sávval látandók el s erre a sávra a zsák mindkét oldalán legalább 5 cm magas vízzel le nem mosható, fekete betűkkel a következő felírást kell alkalmazni: „Nedvességtől óvandó.”

2. §. Az, aki az 1. §-ban említett zsákokat az ott elrendelt megjelölések nélkül eladás, használatra kölcsönzés útján avagy bármi más módon forgalomba hoz, ugyszintén az, ki ily zsákokat az előirt jelzés nélkül használ fel lisztnek és

gabonának elszállítására való csomagolásánál, az 1895. évi XLVI. t.-c. végrehajtása tárgyában kiadott 1896. évi 38286. sz. F. M. rendelet 19. §-ának 2. bekezdése értelmében az 1895: XLVI. t. c. 4. §-ának megfelelően büntetendő.

3. §. Annak a kérdésnek elbírálásánál, vajjon oly zsákokról van-e szó, amelyekre a jelen rendelet 1. §-ában előirt megjelölések kötelezők, kétség esetén a m. kir. ipari kísérleti és anyagvizsgáló intézetnek (Budafok) véleményét kell meghallgatni. A megvizsgálandó zsákokat erre a rendeletre való hivatkozással oda kell küldeni.

4. §. Ez a rendelet 1915. évi szeptember hó 1-én lép hatályba.

Budapesten, 1915. évi augusztus hó 17-én.

A miniszter helyett:

Ottlik István s. k.,
 államtitkár.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter 1915. évi augusztus 30-án 98100. VI—I. 1915. sz. a. kelt és valamennyi vármegye alispánjához és thjf. város polgármesteréhez intézett rendeletének másolala.

Tudomásul közlöm Czimmel, hogy a hadügy-miniszter urnak folyó hó 14-én 67083. sz. a. kelt rendelete értelmében a hadifoglyok kiadásának egyszerűsítése és az eljárás gyorsítása céljából a hadifoglyoknak gazdasági munkára való engedélyezése iránti kérvényeket folyó évi szeptember hó 1-től kezdve ugy a községeknek, mint a magánosoknak — tekintet nélkül a kérelmezett hadifoglyok számára — közvetlenül a po-

TÁRCZA.

Aratás a Száva partján.*

Megelevenedett a multak álma — éles kaszákkal is harcolunk, de nem halált aratva, mint legendás hősiességű őseink — hanem életet. Aratunk. Mi aratunk, harctéri katonák, mert csoport-parancsnokunk lovag Ybl Miklós ezredes ur méltányolva a gazdák — háboru okozta — szorult helyzetét, továbbá azon fontos körülményt, hogy a mai nehéz időkben a termés megmentése kétszeresen fontos, a gazdák segítségére sietett, természetesen a katonai és hadi szempontok szigorú szemelölt tartásával.

Leírjuk rövidesen, hogy és mint ment a dolog:

Junius vége felé járt az idő, mikor hármunkat, kik otthon is törjük a rögöt s mag-

* Sajnáljuk, hogy a beküldött 3 szép fotografiát ezen munkálatokról, nem közölhetjük, de — cink hiányában — nálunk nem tudnak klisé készíteni jelenleg. Talán később külön reprodukálni fogjuk.

Szerk.

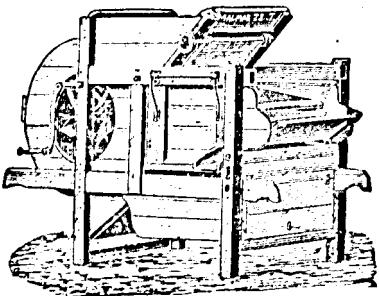
vetéssel foglalkozunk, egy szóval gazdák vagyunk — még pedig a gazdatiszti fajtából — azzal bizott meg az ezredes ur, hogy nézzünk szét vagy két község határán s tegyünk jelentést mikor kellene megkezdni az aratást. Jó szókék voltak már a búzák — julius elején biztosan penghetett a kasza — s hamarosan megjelentek a falragaszok, hogy akinek katoná aratóra van szüksége, fejenkénti napi 2 koronáért és ellátásért kaphat.

Eléinte nem igen jelentkeztek a gazdák, mert itt olyan ostoba szokás van, hogy kalendárium szerint aratnak — ugyanis megvárják julius 15.-ét, — előbb ha még ugy meg van is érve, nem vágják. Ez azonban az idén nem ugy történt, mert szoritottuk a dolgot, megmagyaráztuk a túlértelen való aratás hátrányait s így aztán — különösen mikor látták, hogy katonáink milyen derekas munkát végeznek — egymásnak adták a kilincset irodánkban a gazdák. Ment is a munka szépen, érdekes volt reggelenként nézni, hogy viszik szekéren a bakákat aratni, az arató szerszám meg a katonai szerelvény a saroglyába feküdt, egyedül a puska volt kézbe, mert az kényes

jóság. Vitték ugyanis a felszerelést is, mert soha sem lehet tudni mi történik. Oda kinn aztán gatyaszárra, ingujjra vetkeztek a jó öreg népfölkelők s aztán gyurták a munkát ugy, mint otthon — jókedvvel, ugy, hogy öröm volt nézni.

Julius 14-re hirdettük ki a buzaaratás záró határidejét, akkorra mindenki elvégezhette, mert az igen jelentékeny katonai segítség mellett 30 kéveköti aratógép is dolgozott. Akik még sem végezték el, azoknak levágtuk mi katonák a búzáját s a költségek megtérítése után visszaadtuk a kész termést a lusta gazdáknek, akire szivesen huztunk volna számlálatlan 25-öt, amiért szakadásig hagyta érni a gabonáját. Egyáltalában az itteni nép, ugy a horvátok, mint a németek és a szerbek is sokkal jobban és jövedelmezőbben is gazdálkodhatnak, mert olyan szép, egyenes, drága, jó földjük van, hogy mese.

Természetesen vannak tiszteltreméltó kivételek is — különösen a Bácskából bevándorolt németek, bunyevácok és szerbek között, akik jól megfogják a dolog végét — s boldogulnak is. Ismerünk itt 2 ilyen bevándorolt

Minden gazdaságban :: Európaszerte első helyen elismert kitünő szerkezetű és nélkülözhetetlenek. :: legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

**„EREDETI KALMÁR-ROSTÁK”
 és „HERKULES” TENGERIMORZSOLÓK
 KALMÁR ZS. és Társa, Hódmezővásárhely**

különleges terménytisztító gépgyár és vasöntöde.

3004

Ezévi ujdonságainkról sziveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.

ADRIA BIZTOSÍTÓ TÁRSULAT

alapított 1838-ik évben.

Vezérigazgató: Rácz-almási Frigyesy Adolf m. kir. udv. tanácsos.
Igazgatósági elnök: Báró Láng Lajos, valós. belső titkos tanácsos.

3005

Vagyonbiztonsági tőkéje 180 millió kor.

E társulat, amely 74 éves fennállása óta 650 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legutányosabb feltételke mellett: tűz- és robbanási, betöréses lopás, baleseti, valamint jégokozta károk ellen, továbbá: az emberek életére halál, elérési valamint kiházasítási esetekre és magas kamatozással életjáradékokra

Erdélyrészi vezérképviselőség Kolozsvárt:

Gr. Bethlen Pál igazgatós. választm. tag. Bács-Kulai Szekula Ákos vezérfelügyelő

zsonyi I. sz. cs. és kir. katonai parancsnoksághoz kell intézni.

Annak megemlítésével, hogy ezt az intézkedést valamennyi gazdasági egyesülettel közöltem, felhívom, hogy saját hatáskörében is gondoskodják arról, hogy az újabb eljárás mód az érdekelt közönségnek a legszelebb körben tudomására jusson.

A minster helyett:

Bartóky s. k.
államtitkár.

A vetőmag szükséglet biztosítása. A kereskedelemügyi miniszter a földművelésügyi miniszterrel egyetértőleg felhatalmazta a nagyváradi miniszteri kirendeltséget, hogy az ország bármely részéből, a kirendeltség területén szükséges vetőmag fedezésére, közvetlenül a termelőkötől 100 vagon búzát, 20 vagon rozsot és 100 vagon árpát szerezzen be a gazdák között való kiosztás céljából. A kirendeltség elsőrendű s minden vidék termési viszonyainak megfelelő vetőmagot szerez be s azt a hatóságilag megállapított maximális árakon készpénzfizetés mellett adja el a gazdáknak. A szükséglet a vármegyei gazdasági egyesületeknél jelentendő be.

Intézkedés a loállomány pótlására. A háboru következtében erősen megcsappant loállomány pótlása érdekében a m. kir. földművelésügyi miniszterium a kir. gazdasági felügyelőségekhez a következő rendeletet intézte: „A folyamatban levő háboru és az azzal kapcsolatos nagymérvű lo-kimulások következtében az ország loállományában lényeges csökkenés állott be, minek pótlása úgy a lo-, mint külö-

bunyevacot, kik 18 év óta kezdtek itt az életet s az egyiknek van 240 hold földje, óriási sertés hizlalója, saját malma, villanyüzemű takarmánykamrája és 10, mond tiz elő gyermeke. (17 volt összesen.) A másiknak 280 holdja van, 140 hold bérlete, 9 gyermeke. Dicséretükre legyen mondva, gyermekeik mind tudnak magyarul, s az öregek is magyar állampolgárok. A föld jóságára jellemző, hogy háboru előtt 2000 - 2500 korona volt a holdankénti ár, a bérösszeg pedig minimum 100 korona még nagyobb bérleteknél is.

A főtermény különben nem a buza, hanem a tengeri, abból több van, többszörösen több, mint a kalászosokból együttvéve, terem is úgy, hogy erdőszámba megy a tengeri tábla s 25-30 q-ás tiszta szemtermések nem ritkák. Most foly a zabaratás, adunk a hordáshoz is nemcsak katoná, hanem fuvar segítséget is, (3 koronáért naponta 1 fuvar.) A csépléshez is adunk gépészeket és katoná munkásokat s ma már 16 gép ontja az életet itt az ellenség szájában - pár 100 lépésnyire a Száva partjától.

Katonai segítség nélkül nem tudom hogy ment volna a dolog, miért is az itteni gazdák örök hálával és nagy köszönettel tartoznak lovag Ybl Miklós magyar huszárezredesnek, amiért segítségükre sietett.

Mi pedig katonák, kik ezen munkában részt vettünk, egy ritka háborus emlékekkel vagyunk gazdagabbak s hogy ezt megszerezhettük, mi is csak a mi jó ezredes urunknak köszönhetjük. Köszönjük is szépen, hálás szívvel s a jól végzett munka boldog érzést keltő tudatával.

My. In., Szsz. Fcz., Szts. Is.

nösen a kanca-anyagnak minden lehető esz-közzel való emelése a jelen egyik legfontosabb feladatát képezi. E cél elérése végett a cs. és kir. hadügyminiszteriummal már régebbi idők óta tárgyalások folytak, melyeknek eredményeképpen a m. kir. honvédelmi miniszter hozzám intézett átirata a cs. és kir. hadügyminiszter urnak e kérdésben elfoglalt és az osztrák-, valamint a magyar honvédelmi miniszterium, továbbá a cs. és kir. közös pénzügyminiszteriummal megegyező álláspontját tudomásomra hozta. Ehhez képest a lókiemelésre való felmentésekre vonatkozólag a következők is irányadók: A felmentésre jogosító bizonylatokul állami és törvényhatósági állatorvosi bizonyítványokon és a lódíjazási okmányokon kívül a méneskönyvekben foglalt kancákról kiállított kivonatok szolgálnak. Különösen a magyar szent korona országait illetőleg minden oly kanca, mely a már megalakult, avagy most megalakuló tájfajta tenyésztés törzkönyveiben fel van véve, avagy felvételre kerül, mint tenyészkanca bíraltatik és a kiemelés alól mentesítve van. Mindezek folytán felhívom a felügyelő urat, hogy a most tudomására hozottakat a vármegye területén megfelelő módon tegye közhírré és a megyebeli lötenyésztő gazdákat e kérdést illetőleg világosítsa fel és azoknak minden szükséges esetben kezeze járjon, hogy ilyenképen az ország lötenyésztése e rendkívüli idők alatt is a megfelelő támogatásban részesülhessen és az eddigi magas és világszerte ismert színvonalat továbbra is fenntarthatassa.

A közös tarlólegeltetés. Felmerült eset alkalmából a földművelésügyi miniszter elvi jelentőségű döntésben mondotta ki, hogy szabad gazdálkodásnál a közös tarlólegeltetés módozatainak meghatározása nem a község, vagy valamely más hatóság, hanem a közösen megegyező tulajdonosok birtokhasználati jogkörébe tartozik.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **A saazi komlópiacról.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület megbízottja jelenti a saazi komlópiacról: Az augusztus első felében beállott kedvező, éjjel-nappal egyaránt meleg időjárás reményt nyújtott arra, hogy a komló kiheveri a júliusi száraz és rendkívül forró időjárás káros hatását, azonban az időközben ismét beállott hideg és esős időjárás folytán a komló szedése megakadt és a szedés előrehaladásával egyre nagyobb a panaszok a várható mennyiség miatt és egyre lejjebb szállanak a termésbecslések. A végeredmény csak a szedés befejeztével lesz ugyan megállapítható, annyi, azonban, bizonyos már most is, hogy Ausztria-Magyarország a tavalyi 382,000 q (50 kgr) hozamnak még felét sem várhatja és Németország is csak körülbelül felét remélheti a múlt évi 465,600 q-nyi termésének. Sulyosbitja ezen kedvezőtlen terméskilátás káros hatását az a körülmény, hogy különféle nagyobb részt a mostani világháboruból folyó okokból még ennek a csökkent termésnek előnyös értékesítésére sincsenek meg a szükséges előfeltételek. A sörgyártásnak állami megszorítása, a nyers anyagoknak, különösen a malátának rendkívüli áremelkedése, a fogyasztás csökkenése és tavalyról maradt tetemes készletek miatt a sörgyárak egyelőre nagyon tartózkodók a bevásárlásban. A termelők viszont a mostani alacsony árak mellett még saját termelési költségeket

sem fedezhetik és így a jobb árak reményében visszatartják az árut, különösen azzal a feltevessel, hogy a háboru befejeztével az eddig megnehezített komlókivitel rendkívül fel fog lendülni. Mindezen körülmények folytán új áru alig kerül piacra, kötések csak kisebb tételekben fordulnak elő alacsony árak mellett, amelyek azonban csak névlegesenek mondhatók, mult hét óta azonban az irányzat úgy a saazi, mint a mürnbergi piacon emelkedő irányzatot mutat. A saazi piacon előfordult szorványos kötések saazi áruban 95-110 korona, styriai áruban 65-70 korona ár mellett történtek, 50 kg-jával számítva. Vidéki és idegen áruk eddig csak elvétve érkeztek és csakis a jobb minőség iránt mutatkozik némi érdeklődés, míg a gyengébb minőségű áru és a régi komló teljesen elhanyagolt. Az értékesítés a saazi piac után előnyösebbnek ígérkezik, azért is, mert a mostani közlekedési viszonyok miatt valószínűtlen, hogy a komlóvásárlók a termelőket közvetlenül felkeressék.

— **A mező- és erdőgazdasági kisbirtok védelme Ausztriában.** Az osztrák törvénytarban császári rendelet jelent meg, amely kimondja, hogy a háboru tartama alatt mező-, vagy erdőgazdasági kisbirtok tulajdonjogának átruházása, valamint tiz évnél hosszabb időtartamra való haszonbérbeadása csak a járásbíró-sági körzetekenként megalakított ingatlanforgalmi bizottságok hozzájárulásával van megengedve. Az ingatlanforgalmi bizottságok elnöke a járásbíró, vagy a járásbíró-ság által kijelölt bírāja, tagjai pedig a kerületi főnökség egy-egy kirendelt tisztviselője, az illető járásra nézve illetékes tartományi mező- gazdasági érdekképviselői testület kiküldöttje és ama község előjáróságának egy tagja, amelynek területén az elidegenítendő, vagy bérbeadandó ingatlan fekszik. A korlátozás csak a kisbirtok védelmét célozza, kisbirtok, vagy parasztgazdaság alatt pedig oly egységes gazdasági üzemhez tartozó ingatlanok összességét érti, amelynek átlagos évi hozadéka nem haladja meg egy hét tagu család létfenntartási szükségletének hatszorosát. Az egyes bizottságok ez alapon a helyi viszonyok figyelembevételével szabadon mérlegelhetik illetékeségüket. Az elidegenítési engedély semmiesetre sem adható meg, ha a vevő azt nyilvánvalóan felaprózás vagy viszonteladás céljából kívánja megszerezni, vagy ha az eladás önálló kisgazdaságoknak megszűnését, a termeléstől való elvonását és magán vadászterületekbe vagy fényüzési célt szolgáló ingatlanokba való beolvastását vonja maga után. A járási bizottságok határozatai ellen tizennégy napon belül a tartományi ingatlanforgalmi felügyelő-bizottságokhoz felebezhetni, amelyek a tartományi főtörvényszék egyik bírójának elnöke alatt az egyes tartományok székhelyén működnek. A császári rendelet elsősorban a kisbirtokkal való üzérkedés meggátlására irányul. A háboruban elesett, eltűnt, vagy munkaképtelenné vált kisbirtokosok gazdaságaira ugyanis egyre mohóbban vetik ki hálójukat a parcellázó ügynökök. Kihasznlják az örökösök tapasztalatlanságát, vagy könnyelműségét, de nem egyszer a gazdaságoknak munkaerő vagy iga hiánya, esetleg a hadműveletek közelsége miatt bekövetkezett ideiglenes paragon hagyását is arra, hogy a tulajdonosokat földjük potom áron való eladására csábítsák, bizton számítván arra, hogy a háboru után az így összeharácsolt földeken busás haszonnal adhatnak tul. Az ilyen földvételeknek hatósági ellenőrzés alá való helyezése tehát nemcsak a kisbirtok és a kisbirtokos

osztály fenntartását, hanem lelkiismeretlen üzerek által könnyen kijátszható özvegyek és árvák anyagi érdekeinek védelmét is célozza.

— Pálinkafőző kisüstök rekvirálása.

Az Aradhegyaljai Szőlősgazdák Egyesülete fölterjesztést intézett a földművelésügyi miniszterhez a pálinkafőző kisüstöknek hadicélokra való lefoglalását illetően. A kiadott rendelet értelmében ugyanis ezek a kisüstök azoknak a készülékeknek a kivételével, amelyeket szesztermelés céljára az egyes községekben ideiglenesen meghagytak, augusztus 15.-éig beszolgáltatandók. Ez az intézkedés nagyon súlyosan érinti a szőlősgazdákat is. Attól lehet tartani, hogy a gyümölcs, törköly és borseprő értékesítése a legtöbb helyen lehetetlenné válik s ezen a réven a kincstár is elesik egyik jövedelmi forrásától. Ennek alapján arra kéri föl az egyesület a földművelésügyi minisztert, hogy olyan értelmű enyhítést eszközölje ki a rendeletnek, hogy a szőlőtermő vidékeken a meghagyandó kisüstök száma ne községenként, hanem a beültetett szőlőterület arányában határozottassék meg. Az egyesület a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületét is fölkerete kérésének támogatására.

— Az erdőri és vadöri szakvizsgákat

ebben az évben október 18.-án és az erre következő napokon Budapesten, Pozsonyban, Besztercebányán, Miskolcon, Kassán, Máramaroszigeten, Kolozsvárott, Brassóban, Nagyszébenben, Temesvárott, Pécsen és Szombathelyen fogják megtartani. Akik erdőri vagy vadöri szakvizsgát tenni óhajtanak, az ehhez szükséges engedelmre vonatkozó felszerelt kérvényüket ahhoz a kir. erdőfelügyelőséghez nyújtják be, melynek székhelyén a vizsgát letenni óhajtják.

— A külföldi bortermés.

Amennyire a külföldi jelentésekből eddig tájékozódni lehetséges, Svájcban valószínűen olyan kitűnő lesz a bortermés, amilyenre már esztendő óta nem volt példa. Ezzel szemben Franciaországban nagyon jelentéktelen hozamra számíthatnak, Olaszországban pedig csak egyes vidékeken lesz jó a termés, mert a peronoszpóra lényegesebb kárt okozott. Spanyolországban lényegesen megdrágult az ár, mert valószínűen ott is a remélnél sokkal kisebb lesz a bortermés eredménye.

— A halárak maximálása.

Az Országos Halászati Egyesület fölterjesztést intézett a földművelésügyi miniszterhez a halárak maximálása kérdésében. Azt tapasztalta ugyanis az egyesület, hogy némely vidéken az előjáró hatósági közegek, talán a fogyasztó közönség védelmének tulbuzgóságából, a legtöbbször azonban éppen ennek a hozzáértésnek hiányából, a termelők, de közvetve a fogyasztók határozott kárára is állapítják meg egyes termékek árát. Így tudomására jutott az egyesületnek, hogy Esztergom városában a ponty legmagasabb árát minden részletesebb meghatározás nélkül (kicsiny, nagy, tenyésztett, vagy folyami) kilogrammonként 2 K 20 fillérben határozták meg. Az ilyen ármegállapításnak a legközvetlenebb következménye az, hogy az illető hely piacára ponty egyáltalán nem kerül, mert lehetetlen a mai viszonyok közt annak ily áron való termelése és eladása. Nehogy az ország közéletének nagy kárára a most bekövetkező őszi és téli halértékesítési évadban ehhez hasonló esetek forduljanak elő, azt kéri a fölirat, hogy a hal legmagasabb árának, mint egészen különleges terméknek a hatóság részéről való megállapításáról előzőleg mindenkor illetékes szakértők hallgattassanak meg.

— Az aratási és cséplési szabadságolások meghosszabbítása. Minthogy az ország-szerke kedvezőtlen időjárás nagyon késleltette az aratási, hordási és cséplési munkálatok elvégzését, sok helyen megtörtént, hogy a szabadságolt katonák szabadságideje hamarabb járt le. mintsem azt a munkát, melyre szabadságoltattak, bevégezheték volna. Az Országos

Magyar Gazdasági Egyesület ezért sürgős fölterjesztést intézett a honvédelmi miniszterhez, a kit az engedélyezett szabadságidőnek megokolt esetekben való meghosszabbítására, továbbá arra is felkért, hogy az egyes gazdák rendelkezésére bocsátott katonai munkásoktagok kirendelésének meghosszabbítását engedélyezte oly esetekben, amidőn a legsürgősebb munkálatoknak a kitűzött időn belül való elvégzését a gazdán kívül álló okok, főként a kedvezőtlen időjárás akadályozták. E fölterjesztés kapcsán a honvédelmi miniszter értesítette a OMGE-t, hogy a honvédkerületi parancsnokságokhoz intézett körrendeletében megadta az utasítást arra, hogy az aratásra és cséplésre egyeseknek engedélyezett szabadságolások indokolt kérelemre meghosszabbíttassanak, feltéve, hogy ez az intézkedés a legközelebbi menetászlóalj készenlétbe helyezését nem veszélyezteti. A honvédkerületi és a cs és kir. katonai parancsnokságok egyuttal arra is megkapták a felhatalmazást, hogy a munkáshiány miatt egyes gazdaságokba kivényelt munkásoktagok kirendelésének idejét indokolt megkeresésére amennyiben ez lehetséges, meghosszabbíthassák.

— Gyümölcs, zöldség, bor és must vásár

Tordán. A Torda-Aranyos vármegyei Gazdasági Egylet igazgató választmánya elhatározta, hogy folyó évi október hó 1-től 6-ig Tordán a megyeházán egy nagyobb szabású téli gyümölcs, zöldség, öbor és must bemutatót és vásárt rendez. E vásár célja egyrészt a termelőt a fogyasztóval összehozni, másrészt a nagykereskedők figyelmét felhívni a vármegye fejlett gyümölcs és zöldség termelésére. A vásár célja továbbá az öbor készletek értékesítése, a hordóknak az idej termés részére való felszabadítása okából és alkalmat nyújtani az idej jó terméskilátások értékesítésére. A vásár tárgyai lesznek alma, körte, szőlő stb. gyümölcsök és mindennemű konyhakerti vetemények nyersen, szárítva, feldolgozva, (aszalvány, iz, kocsonya, befőtt, konzerv stb.) bor és must, továbbá ezen termények előállításához használt gépek, eszközök, anyagok és a gabonafélék vetőmagvai. A vásár iránt a gazdák körében már is rendkívül élénk érdeklődés nyilvánult meg. E vásár feleslegessé teszi a gazdának a termények kínálásával járó hosszadalmas levelezéseket, a kereskedőket pedig sok költséges és nehéz uttól kiméli meg.

— A felvidéki vármegyék és az altruista bank.

Bereg, Máramaros, Szatmár, Szilágy és Ugocsa vármegyék főispánjai és gazdasági egyesületi elnökségei György Endre volt földművelésügyi miniszter, az Ugocsamegyei gazdasági egyesület elnökének vezetésével küldött-ségileg járultak Tisza István gróf miniszterelnök és Ghillány Imre báró földművelésügyi miniszter elé, felhívva őket ama kivánságuk megvalósításának támogatására, hogy az Altruista-Bank a nemzeti birtokpolitikát és a gazdahitelt szolgáló tevékenységét arra az öt felvidéki vármegyére is terjessze ki, amihez az állam részéről 10 millió koronányi segély volna szükséges. A miniszterelnök is, a földművelésügyi miniszter is rokonszenvesen üdvözölték a küldöttség felvetette eszmét s biztosították a megjelenteket jóakaratu támogatásukról.

— A petróleumvállalatok nyeresége.

A „Gazdaszövetség“, a Magyar Gazdaszövetség hivatalos lapja megállapítja, hogy a fogyasztók kiuzsorázásának egyik legekletansabb példája a petróleumdrágaság. Született ez akkor, mikor érkezett a tél s a kisemberek millióinak több petróleum kellett a világításra, akkor lett a legdrágább. Száz kilo petróleum ára 102 korona volt, a mi a kiseladásnál 120—130 fillért is elért egyes helyeken. Ugyanekkor Romániából 15 koronás árban kínáltak árut. Ha a vámot, fogyasztási adót, hordót, kezelési költséget és a közvetítési nyereséget is hozzá-számítjuk, még akkor is 55 koronáért lehetett volna eladni a magyarországi falvakban, ahol 58—60 fillér lett volna az ára 120 fillér helyett. Csakhogy a romániai petróleumot nem hozhatta

be más, mint három gyárvállalat, mert a hadügyi kormány szerződésből kifolyólag csak ezeknek adott vasuti tartánykocsit a szállítására. Ez a három gyár (a kartell) tehát kisajátította magának a petróleum eladást. S adta a 15 koronáért szereshető petróleumot 103 koronáért. Nyertek is rajta szépen. Zárszámadásaikból kitűnik, hogy az egyiknek tiszta nyeresége az előző évi 1 és fél millió korona mellett 3 millió korona, a másiké 380 ezer korona mellett 59 ezer, a harmadik 3 és fél ezer korona mellett közel egy millió korona. Ilyen horribilis nyereszkedést vitt véghez a kartell, míg a lövész-árokból harcoló földművelők hátramaradt családjai sötétben töltötték odahaza az estéket a petróleumdrágaság miatt. A Magyar Gazdaszövetség az illetékes miniszterhez intézett fölterjesztésében kellő lépéseket tett a kartell tulka-pásainak a meggátolására.

— A gazdák benzin szükséglete.

A hadügyminiszterium intézkedett a kis mezőgazdasági üzemek nyersolajigényének kielégítése érdekében. A nyersolajfogyasztók most már meglehetősen biztossággal számíthatnak erre és fölszólíthatnak, hogy benzin, benzol és egyéb hasonló termékekre való igényük fedezése végett nyújtsák be folyamodványukat a hadügyminiszteriumhoz.

— Az aratási és cséplési szabadságolások meghosszabbítása.

A gazdasági egyesületek a kedvezőtlen időjárásra hivatkozva kérték az aratásra és cséplésre adott szabadságok idejének meghosszabbítását. E mozgalom kapcsán Hazai Samu honvédelmi miniszter úgy döntött, hogy megokolt esetben a honvédkerületi parancsnokságok a szabadságidő meghosszabbítását a lehetőség szerint engedjék meg. A honvédkerületi és a cs. és kir. katonai parancsnokságok egyuttal arra is megkapták a felhatalmazást, hogy a munkáshiány miatt egyes gazdaságokba vezényelt munkásoktagok kirendelésének idejét megokolt megkeresésre meghosszabbítsák.

— A gazda nem fizet mérlegdíjat.

Több oldalról felmerült az a kérdés, hogy a gazda köteles-e gabona átadásánál mérlegdíjat fizetni. Illetékes helyen megállapítják, hogy a gazda nem kötelezhető a mérlegdíj fizetésére. Aki követeli, visszaélést követ el, mivel a gabona árát megállapító rendelet csak arra kötelezi a termelőt, hogy a gabonát a hozzá legközelebb eső vasuti vagy hajóállomásra szállítsa, amivel szemben megkapja az átadáskor érvényes maximális árat, mely egyuttal minimális ár is, amiből semmiféle levonásnak nincsen helye.

— Szabad vasárnapon és ünnepnapon

is mezőgazdasági munkát végezni. Csernoch János hercegprímás egy leiratban kinyilvánította, hogy a háboru tartamára szabad vasár- és ünnepnapon is a mezőgazdasági munkát végezni és a szentmise ideje oly órában állapítandó meg, hogy a föltöbb sürgős és fontos mezőgazdasági munkára minél több idő jusson. Sőt a hercegprímás utasította a papságot, hogy maguk is nyomatékosan hangsúlyozzák, miszerint hazafias kötelesség a távollevők munkáját korai keléssel, késői fekvéssel és vasár- és ünnepnap munkával pótolni.

— Szállítási igazolvány kell minden-

nemű termény szállításához. A kormány újabb rendeletet adott ki, hogy nemcsak a liszt és gabona, hanem a bab, borsó és lencse, sőt ezek lisztjéből előállított mindennemű cikkekre is szállítási igazolvány kell s aki ez ellen vét, 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel és két hónapig terjedhető elzárással büntetetik.

— Elismerés a német gazdának.

Németországban is megnyilvánul az a szándék, hogy a drágaság okozójának a termelőt tüntessék föl. A birodalmi gyűlésen ezért az egyik képviselő szükségesnek találta a német népnek a drágaság igazi okáról való felvilágosítását. Egyik igen előkelő német lap, a Dresdener Nachrichten ezt a fölvilágosítást igen szüksé-

gesnek mondja és a következőket írja azokról, akik a drágaságért a termelőt okolják. Elfelejtették már ezek az urak, hogy mennyit köszönhet a haza a mezőgazdáknak, nem akarnak tudomást venni arról, hogy a 70 milliónyi német nép élelmezésének nagy föladata elsősorban az övék olyan időkben, amikor a munkabér és a többi költség az előző esztendővel szemben aránytalanul növekedett? A német pénzügyi államtitkár legutóbbi beszédében már utalt arra, hogy a semleges államokból való behozatal mindgyakrabban ütközik különböző akadályokba, a háboru második évében tehát bizonyára sok tekintetben nehezebb lesz a helyzet, mint az elsőkben, éppen azért — folytatja a fentnevezett újság — gáncs helyett elismerés illeti meg a termelőt azért, hogy fokozott energiával iparkodott elérni azt a célt, hogy az élelmezés terén, amennyiben csak lehetséges, függetlenítsük Németországot a külföldtől. — Magyarországon is itt volna az ideje hasonló felvilágosításnak és csakugyan nem ártana minden alkalmat megragadni és megmagyarázni a rövidlátó rosszindulatu elemeknek, hogy mennyire távol áll a termelő az élelmiszerek árának drágításától. Mert valóban nem gáncs, de elismerés illeti a magyar gazdát azért, hogy nehéz viszonyok között kettőzött erővel biztosítja az ország megélhetését.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ
TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

Magyarul és románul beszélő

ISPÁNT

keresek **azonnali belépésre**, ki a gazdaság minden ágában kellő gyakorlattal bír.

Bizonyítványmásolatokkal felszerelt folyamodványt kérek:

Szászfenesi Bérgazdaság

Szászfenes,
Kolozsvármegye

3211

cimre küldeni.

**A MAGYAR
JELZÁLOG HITELBANK**

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

HÁZAKRA

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGZSÓBB KÖLCSÖNÖKET NYÚJT

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszállandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET

bizalmi férfiai adnak véleményyt.

A KÉPVISELŐSÉG ELFOGAD

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

3001

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alapított: 1900-ban. Alapított: 1900-ban.

Igazgatóság Budapesten IX. Kalvin-tér 10. Saját székházában

Biztosításokat elfogad tűz-, jég- és betöréses-lopás ellen, ugyszintén az ember életére a legkülönbözőbb módokozatok szerint előnyös föltételek mellett.

Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek.

A lefolyt 14 év alatt a tagok hátszer részesültek az üzleteri legelőbb közgyűlési határozat értelmében díjvisszatérítésben.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz, vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

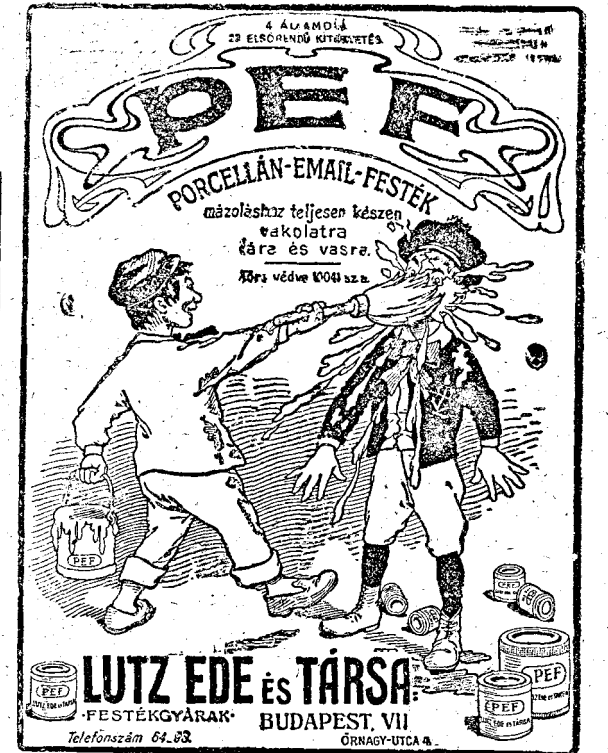
A szövetkezet biztosítékai 1914 XII. 31.:

Alapítványi üzletrészek és üzletrészek	2,550.760 — K
Díjtartalékok és díjtétel (levonva a biztosítást illető részt)	3,421.937-58 „
Háztartalékok (levonva a viszontbiztosítást illető részt)	386.879.10 „
Külön és egyéb tartalékok	640.502-27 „
A szövetkezet kötelezettségeinek fedezetére minde- nek előtt az évi díjbevétel és kamatjövedelem szolgál, az kitett 1914-ben	7,358.260 — „
	14,358.339-76 K

Biztosított tagjainak fennállása óta kifizetett	
tűzkárokból	15,050.000 — „
jégkárokból	7,072.000 — „
Biztosított érték tűzben 1914. évben	960.000.000 — „
„ jégben	63.500.000 — „
Életbizlet állománya	19,013.428 — „

A „Gazdák Biztosító Szövetkezete“ alapítása és fiókintézménye a „GONDVISELÉS“ Országos Központi Segélyező-Társulat Budapesten, IX. Kalvin-tér 10., mely társulat tagjai részére 50. koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítást nyújt, népbiztosítási osztálya keretében pedig 2000 koronáig hozomány, katonai és vegyes biztosításokat közvetít minden orvosi vizsgálat nélkül.

Zsákot, Zsineget,
ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a 32 év óta legmegbízhatóbbnak elismert **FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest, V., Nádor-utca 31-33. szám.**
Kévekötelek, PONYVAKÖLCSÖNZOINTÉZET Kérjen ajánlatot

43 éves hadmentes, nős, kiscsaládu
gyakorlati gazdatiszt
25 évi általános jó praxissal és nagyságos Szalánzy Jenő ur 1200 holdas birtokába 10 éven át működik, tisztí vagy ispáni állást keres.
Beszél magyarul, németül és románul.
Cime: **Bene János Örményszékes,** posta Ladámos. (x. y.)

Özv. Br. Bornemisza Andrásné
birtokaira egy
önálló intéző
és egy
gazdasági ispán
kerestetik azonnali belépésre. Feltételek: Feltétlen megbízhatóság, józan élet és munkabírás. Folyamodványok:
Nemes Károly uradalmi főintézőhöz
Sárpatak, u. p.: **Sáromberke**
cimen küldendők. (z. z.)

Képzettségének megfelelő állást keres október 15.-iki, avagy november 1.-jei belépéssel egy 21 éves, hadmentes, középfoku szőlészeti szakiskolát és Budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyamot jeles és kitünő eredménnyel végzett, 1 és 3/4 évi gyakorlattal bíró, magyarul és románul beszélő s a mezőgazdasághoz is értő egyén. Szives megkeresést a fizetés megjelölésével kér
Szijártó János pinczemeszter
Celna, u. p. Magyarigen. (z. z.)

Az
ERDÉLYI GAZDA

Kiadóhivatalánál megrendelhető könyvek:

ELADÓ ORSZÁG.

Irtá:

Tokaji László

Ára: 3 korona.

A 254 oldalra terjedő nagy birtokpolitikai és birtokforgalmi statisztikai mű tartalmazza az utóbbi tíz év alatti összes erdélyrészi földbirtok-forgalom részletes adatait

A könyv tartalom-jegyzéke:

Eladó ország. (Bevezetés.) Adataink eredményei. A birtokapadás okai. Az állam feladatai. A társadalom szerepe és hivatása. Az 50 holdan felüli birtokok. Az 50 holdan aluli birtokok. Adataink eredete. A könyv mindazok számára, akik az erdélyrészi magyarság helyzete és az erdélyrészi földbirtokpolitika kérdéseiről érdeklődnek — nélkülözhetetlen forrásmunka! —

**A FALUSI NÉP
GAZDASÁGI, TÁRSADALMI
ÉS NEMZETI IRÁNYBAN
VALÓ VEZETÉSE.**

Irták:

Tokaji László, Dr. Konrádi Dániel,
Jászberényi András, Dr. Szász Albert
Dr. Seyfried Károly, Dr. Cséres Lajos.

Ára: 1 korona.

A 132 oldalra terjedő könyv az Erd. Gazd. Egylet múlt évi szociális kurzusának előadásait tartalmazza a következő fejezetek alatt: A falusi intelligencia szerepe a nép nemzeti és gazdasági vezetése tekintetében. A mezőgazdasági üzleti érzék és tudás fejlesztéséről. A szövetkezetek. Egészségügyi dolgokról. A kisgazdák peren kívüli jogvédelméről. A gazdakörökről.

— Azok, akik a magyar nép vezetésének nemes missziójára vállalkoztak, e könyvben mindenre kiterjedő, alapos és részletes utmutatást találnak. —

**Az erdélyi
állattenyésztés fejlődése.**

Irtá: **Jakab László.**

Ára: 1 korona.

A 190 oldalas könyv teljesen hű képet adja Erdély állattenyésztésének az utóbbi évtizedek alatt. A műben rendkívül sok eredeti felvételű tenyészállat-fotográfia is van. Állattenyésztők könyvtárából e könyvnek nem volna szabad hiányoznia.

**ROMÁNIA MEZŐGAZDA-
SÁGI ÉS SZOCIÁLIS
VISZONYAI.**

Irtá: **Barabás Endre.**

Ára: 1 korona.

A könyv 128 oldalon a következő főbb címeket tartalmazza: A romániai állapotok hatása hazánkra. Románia mezőgazdasága. A román falu. Romániai agrár-reformok. Törvény a mezőgazdasági pénzügyekről. Földmívelő szövetkezetek. Az iszákosság elleni intézkedések. A romániai népoktatás seociális irányai. A romániai tanító szociális munkája. — Stb. stb. — Rendkívül tanulságos munka, melynek elolvasása után egészen más színben látjuk a román faj kulturáltságának fejlődését és mai fokát. —

**AZ ERDÉLYRÉSZI
FÖLDBIRTOKPOLITIKA
FELADATAIRÓL.**

Ára: 50 fillér.

Irtá: **Tokaji László.**

Földbirtokpolitikai tanulmány az erdélyrészi magyar szász és román erőviszonyokról.

**GRÓF MIKÓ IMRE
ÉS A MAGYAR FÖLD.**

Ára: 50 fillér.

Irtá: **Tokaji László.**

Gróf Mikó Imrének, Erdély Széchenyijének jellemrajza kapcsolatban a forradalom utáni idők és földbirtokviszonyok ismertetésével.

**UJ HONFOGLALÁS
ERDÉLYBEN.**

Irtá: **Tokaji László.**

Ára: 50 fillér.

Gyakorlati javaslatok az erdélyi magyar földbirtok megtartása céljából, különös tekintettel az erős magyarvidéki anyaországi nagybirtokok Erdélybe leendő áttelepítésének kérdésére.

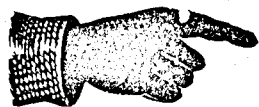
Fenti könyvek, amíg a készlet tart, az árnak előzetes beküldése mellett megrendelhetők az **ERDÉLYI GAZDA** kiadóhivatalánál, Kolozsvártt, Attila-utca 10 sz. alatt. — A könyvek bérmentve küldetnek meg. *Mind a hét könyv, egyszerre megrendelve, 6 K-ért megküldelik.*

Fenti könyvek megrendelőinek, míg a készlet tart, kívánatra ingyen megküldi a kiadóhivatal még a következő füzeteket:

Gróf Bethlen István és Tokaji László előadóknak az 1913 évi szeptember 7-iki kolozsvári országos földbirtokpolitikai nagygyűlésen megtartott előadásait és Tokaji Lászlónak „Földbirtokpolitikai teendők” címen, az E. M. K. E. 1914. jan. 11-én rendezett nagy értekezletén, tartott előadását. 3051

Hazafias kötelesség most a többtermelés!

Jelentékeny műtrágyamegtakarítás mellett
tetemes **terméstöbbletet** biztosít

a sortrágyázás!

Legjobb kombinált vetőgép a szabadalm.

“REKORD II.”

Sorba vet.

Árajánlattal szívesen szolgál

Sorba trágyáz.

**A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezér-
ügynöksége Budapest, Vilmos-császár-ut 32. szám.**